

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

460

פרשת וישלח תע"ג

שלקחה איתה מהבית עם מעט הדברים שהיה מותר להוציא, והבחינה לפתע שהתפילין של אבא נמצאות בחבילה. בגלל המהירות והחופזה שבה נפרדנו שכח אבא לקחת את התפילין ועתה הוא לא יוכל להניחם".

"אימא חשבה לרגע מה לעשות, ואח"כ פנתה אלי ואמרה: "כיון ששתי הרכבות עדיין עומדות במקומן, אנא ממך, רוץ אל הרכבת השנייה, מסור לאבא את התפילין וחזור אל הרכבת שלנו".

"איני יודע כיצד היה לי אומץ לעשות זאת, כיון שהייתה בכך סכנה גדולה. החיילים הנאצים עמדו בין הרכבות, וכל מי שהסתובב שם היכוהו עד מוות. בכל זאת, החלטתי לשמוע בקול אמי. בחסדי שמים מרובים, בניסי ניסים, רצתי לעבר הרכבת השנייה עם התפילין הקדושות בידיי, בסמוך לעמלקים הרשעים וכלביהם האימתניים כאילו הייתי בלתי נראה, ובס"ד הצלחתי לעלות לרכבת הימנית שהייתה דחוסה ביהודים רבים, והתחלתי לחפש את אבי. לקח לי קצת זמן עד שמצאתי אותו והבאתי לו את התפילין. אולם מה שקרה באותם רגעים קבע את גורל חיי... כי ברגע שמסרתי לו את התפילין ועמדתי לחזור אל הרכבת שבה היו אמי ויתר הילדים, לפתע נסגרו דלתות הרכבת... הרכבת החלה לזוז ממקומה בעוד אני עומד בה לצד אבי, ואילו אמי ואחי נמצאים ברכבת השנייה שגם היא פתחה בנסיעה... ומה קרה לבסוף? - התברר שכל מי שהופנה לרכבת הימנית - נשלח לעבודה, והרכבת השמאלית הכילה את המובלים למוות! מהרכבת של אמי, אחי ואחיותיי, שבה הייתי בתחילה, לא נותר אף אחד בחיים... ואילו אני, שהזדרזתי לשמוע בקול אמי, ועברתי לרכבת השנייה, ניצלתי".

הסבא פנה לנכדיו, ואמר להם: "עכשיו תחשבו מה היה קורה אילו הייתי אומר לאמי: 'אימא, למה דווקא אני?... אולי תשלחי את התפילין לאבא עם ילד אחר?...'; הרי ברור שאם הייתי אומר כך, לא היינו כאן היום... רק מפני ששמעתי לבקשתה של אמי ועשיתי את רצונה באופן מיידי, חל עלי השפע הטוב של המצווה, והתקיים בי: 'למען ייטב לך והארכת ימים' - כך גם אתם נכדי החביבים, אל תסרבו אף פעם לאימא ולדבריה; אם היא מבקשת להוריד את הפח או כל בקשה אחרת, אל תתווכחו ותטענו 'למה אני?' אלא תשיבו מיד 'הנני!'"

[מתוך 'ופריו מתוק']

ויירא יעקב מאד ויָצַר לוֹ (כ"ב, ז)

ירא היה שיועיל לעשו זכות שכיבד אב ואם, והוא לא קיים כבר עשרים שנה (דעת זקנים מבעלי התוספות)

'כיבוד הורים' היא מצוה כ"כ גדולה, שיכולה היתה לגרום שיעקב הצדיק יפול ביד עשו הרשע, חלילה. וכיון ש'מידה טובה מרובה ממידת פורענות' - על אחת כמה וכמה שבכוח מצוה זו להציל את הצדיק מפני הרשע.

* * *

מעשה שאירע באחת המשפחות בישראל. יום אחד הגיע הסבא, שהיה ניצול שואה, לביקור אצל בני המשפחה. בזמן הביקור נוכח הסב במחזה שמאוד לא מצא חן בעיניו. היה זה כאשר האמא בקשה מאחד הילדים להוריד את פח האשפה, וזה הגיב: "למה דווקא אני?". גם כאשר קראה לשני ולשלישי, נשמעו תגובות דומות. הרביעי כבר היה מתוחכם יותר וביקש מאמו להטיל 'גורל' בין הילדים...

הסבא שהצטער לשמוע את תגובות נכדיו לנוכח בקשת אמם, קרא לכל הילדים, הפשיל לעיניהם את שרוול חולצתו ואמר להם: "אתם רואים את המספר הזה שצרוב כאן על היד שלי? כולכם יודעים שזה הסימן שהייתי באושוויץ. עכשיו אני רוצה לספר לכם סיפור, ותשמעו טוב את כל הפרטים: כשהנאצים ימ"ש כבשו את הכפר שלנו, הם החליטו לא להמתין עם הסלקציה עד להגעה לאושוויץ, אלא לבצע אותה כבר בכפר. יחד איתם הגיעו גם שתי רכבות, אחת חנתה בצד ימין והשנייה בצד שמאל. כל היהודים תושבי הכפר הובלו אל מקום חנייתן של הרכבות, ותנועת ידו של המפקד הנאצי הורתה לכל יהודי לאיזו רכבת עליו להיכנס, הימנית או השמאלית, כשהיהודים האומללים שהופנו לכל אחת מהרכבות לא היו מודעים ליעד אליו הם מובלים. כשהגענו אמי ואבי וכל הילדים אל מול אותו נאצי, עשה הארור הזה סימן לאבי לצד ימין, ולאמי ולכל הילדים סימן לפנות שמאלה".

"זה לא הזמן לתאר את מה שעבר עלינו בהיפרדנו מאבינו היקר, את הבכיות והיללות, שעדיין מצלצלות באוזניי, במיוחד לאור העובדה שהיינו משפחה מלוכדת מאוד. והנה כשהיינו כבר בתוך רכבת המוות, פתחה אמי את החבילה

וַיֵּלֶךְ בְּכַף יָרְכוֹ (לֵב, כו)

'וירא כי לא יכול לו', מה עבד [מה עשה (כשראה שרו של עשו שלא יכול לנצח את יעקב)?] מיד 'ויגע בכף ירכו', דאתחכם לקבליה [שהתחכם כנגדו], אמר: "כיון דאתברו סמכין דאורייתא, מיד אורייתא לא אתתקף" [אמר (שרו של עשו) כיון שישברו תומכי התורה, מיד התורה לא תחזיק מעמד] (זוה"ק וישלח קע"א ע"א)

מבואר כאן בזוה"ק ששרו של עשו נגע בכף ירכו של יעקב היינו שנגע ופגע בכוח החזקת התורה - 'סמכין דאורייתא' - של כלל ישראל, ורק בפרט זה הצליח לגבור על יעקב - 'ותקע כף ירך יעקב'. ובאמת אנחנו רואים שבמשך הדורות ענין החזקת התורה לא בא בקלות והיו צריכים להיאבק על כך. אמנם - 'מידה כנגד מידה' - כגודל הקושי והניסיון כך היה גם גודל הברכה וההצלחה שהושפעה על מחזיקי התורה.

* * *

הסיפור המטלטל הבא, מניע אותנו בגלגלי הזמן 240 שנה לאחור, לעיר הנמל ליוורנו שבאיטליה, שהיתה באותה תקופה עיר בעלת מסחר פורה ותיירות משגשגת. גם קהילה יהודית גדולה ועשירה התקיימה בליוורנו, שכללה מאות תלמידי חכמים ומרביצי תורה, לצד גבירים גדולים מוקירי תורה ולומדיה, שהחזיקו את עמוד התורה במקום, וידם פרושה לסייע לעמלי התורה בכל מקומות מושבותיהם.

ביום בהיר באמצע שנת תקל"ז, ירד בחופי העיר נער צעיר לימים, תמים למראה אך גדוש בתורה ובחכמה, ושמו רבי **יצחק גויטע**. הוא הגיע מלוב במטרה לגלות למקום תורה ולהחכים מחכמי ליוורנו, אלא שעד מהרה גילה כי יוכל לעסוק בתורה רק אם יעבוד כמשרת של אחד מגבירי העיר, שידאג לפרנסתו. הוא התקבל לעבודה בביתו של גביר עשיר מאוד, יהודי טוב לב ותומך תורה, שאף שימש אכסניה לשד"רים - אלו 'שלוחי דרבנן', שיצאו לגייס כסף בגולה לטובת עמלי התורה שבארץ ישראל. ביום מן הימים, הגיע אחד מהשלוחים הללו לליוורנו. הגביר שמח לארחו בכבוד מלכים, ואף הסתובב עמו בין בתי עשירי העיר ושותפיו לעסקים - לסייעו במלאכת איסוף הכספים. ביום האחרון למסע ורגע לפני שיעזוב אותו שליח את בית העשיר, קרא העשיר למשרתו ואמר לו בידידות: "הן ידעת כמה אני מתאמץ לסייע לשלוחי עמלי התורה, להעניק להם כסף וזהב ואף להתרים אחרים. ומה איתך - משרתי הנאמן, וכי תוותר על הזכות להיות שותף בעמל התורה של לומדי ארץ ישראל? הן מזדמנת לפניך מצוה יקרת ערך לסייע ללומדי התורה ולהחזיקם - ואף שאתה משרת ואינך בעל הון, וכי לכן תפסיד את הזכות הכבירה להיות שותף עם התורה?".

אך שמע המשרת את הדברים, ופניו זרחו באושר. אכן, גם הוא חפץ ורוצה להיות שותף עימם, גם הוא מבקש להיות חלק מהשותפים הנושאים את הארון - מחזיקי עמוד

התורה. כסף רב אין לו, בקושי ארנק צמוק וקטן. הוא מיהר להביאו, שפך את כל תכולתו על השולחן, והחל מונה את הפרוטות במרץ... בסופו של דבר, הצטבר הסכום לכדי 'הון עתק': זהוב אחד, זהוב שלם!. השליח חייך במבוכה, הרגיש שלא בנוח ליטול את פרוטותיו האחרונות של המשרת המסכן, שאך בקושי הצליח לקבץ פרוטה לפרוטה, שהפכו לזהוב שלם. 'בכל מקרה מדובר בתרומה קטנה בת זהוב בודד', הרהר, 'מה לי לקחת למשרת את פרוטותיו האחרונות?' - חשב, כשהוא מושך את ידיו לאחור...

אלא שהמשרת לא אבה לוותר, שש על ההזדמנות להיות שותף עם עמלי התורה, לשמש כ'שבט זבולון' במחיר זהוב אחד. על אף שהיה מדובר בכל רכושו ובמלוא הונו, ולמרות שידע כי התרומה הזו כה קטנה וכמעט חסרת משמעות, בער בו הרצון להימנות על מחזיקי התורה. הוא העניק את הזהוב לידי השליח, אשר הודה לו בחום ובירכו כי בזכות המצוה יעלה ויצליח ואף יתעשר עושר רב, והם נפרדו בידידות, כשכל אחד ממשיך בשגרת יומו.

באותם ימים, שוד הים היה לתופעה רווחת. השודדים היו אורבים לאוניות בלב ים, גונבים את הסחורה וממשיכים לנמל קרוב, שם היו מוכרים את הסחורה בזיל הזול. ויהי היום, ואל העיר ליוורנו הגיעה אוניית ענק של שודדי ים, מלאה באוצרות וגדושה באינספור חפצים, רהיטים, פריטי ביגוד ומוצרי מזון לרוב. עפ"י הנהוג, הניחו השודדים את הסחורה בנמל, ונקבו במחיר לכל פריט ב'תערוכת הנכסים השודדים', כאשר כל החפץ לרכשו - הניח ידו על הפריט, וזכה בו במחיר הנקוב.

באותה עת, עבר במקום מיודענו המשרת, רבי יצחק גויטע. הוא לא הבין את ההמולה שמסביב, כל שיח ושיח המסחר היה זר לו, ולכן נעמד להביט לראות את השוק כמרקחה - השודדים צועקים מחירים בגרון ניחר, לצד אנשים הרצים בין החפצים ובוחנים אותם במבט מדוקדק. תוך שהוא עומד ומביט - נשען בידיו מבלי משים על שני ארגזים חתומים, שנראו כארגזי תבלינים. לפתע, השתרר שקט. זהו הרגע הקובע והמכריע, בו מי שידו מונחת על הפריט - זוכה בו. השודדים עברו בין הפריטים שנמכרו, והחלו להובילם אל בתי הרוכשים - תוך שהם מבקשים את הכסף בגינם. לפתע הגיעו לשני הארגזים עליהם נשען רבי יצחק גויטע, ושאלוהו לכתובת ביתו... המשרת התבלבל, לא ידע מה לענות והסמיק ממבוכה... הן בעוד זמן קצר יונפו הארגזים אל העגלות הסמוכות, ויובלו לבית אדוניו, ואז יידרש לשלם בעבורם, כשכלל לא התכוון לקנותם... אך מה יעשה, השעה דוחקת, השודדים קצרי רוח, והוא החל רץ לפנייהם, ופונה לאדונו ומבקש בתחנונים כי ילווה לו את הזהובים המבוקשים, כי בטעות הניח ידיו על ארגזים עלומים, ועתה - עליו לשלם את המחיר...

הגביר הביט בפניו התמימות של המשרת, ונכמרו רחמיו. על אתר הלווה לו את הסכום הדרוש, והמשרת מיהר

לשלשל את הכסף לידי השודדים, ולשאת את הארגזים לחדרו. לאחר שנרגע מהמרוץ שנכפה עליו - פנה לבדוק את תכולתם העלומה של הארגזים, לבחון באיזה תבלין מדובר, אולי יש בו ערך כלשהו...

והנה, אך הוא פותח את הארגזים, ועיניו נוצצות. הארגזים הנעולים היו מלאים וצפופים עד אפס מקום במטבעות זהב יקרות ערך, ששווין לא יסולא בפז! לא ארגז אחד מלא במטבעות זהב יש בידי, אלא שני ארגזים מלאים וגדושים במטבעות זהב, והוא מביט בהן כחולם - הן הפך לעשיר גדול ברגע קט! כנראה, גם השודדים לא היו מודעים לערכו של האוצר שבידיהם, ולפי תומם סברו כי המדובר בארגזי תבלינים - כפי שחשב גם המשרת. אלא שכולם טעו, והיו אלה ארגזים מלאים במטבעות זהב, שהפכו את המשרת העני והמסכן - לגביר אדיר ובעל בעמיו!

עוד באותו היום, פרע המשרת את חובו לאדוניו, הודה לו בחום על האירוח הנעים ונפרד ממנו בידידות. אף הגביר העשיר שמח בשמחת משרתו לשעבר, וציידו בטיפים ועצות להתחלת מסחרו בהצלחה, ובברכה שקרנו תרום ותגדל. ועד מהרה הפך רבי יצחק לעשיר מופלג ובעל נכסים מרובים, ומתוך רוגע כלכלי - עלה והתעלה בתורה, והפך לגאון עולם!

לימים, זכה רבי יצחק לתורה וגדולה שהתאחדו על שולחנו, והפך למרביץ תורה וגאון נודע, עשיר מופלג ששמח על כל הזדמנות להחזיק בכספו את התורה, כשהוא זוכר כי עושרו המופלג לא בא אלא בזכות ברכתו של אותו שליח, לו העניק את פרוטותיו האחרונות. וכל ימיו היה רבי יצחק חוזר ומסביר, כי הוא הדוגמא הטובה ביותר לכך שברכת התורה היא המעשירה בגשמיות ומרוממת ברוחניות, ובזכות מטבע אחת להחזקת תורה - זכה להתעשר ולגאונות מופלאה בכל מכמני התורה!

הסיפור המופלא הזה, מובא בתולדותיו שנדפסו בראש ספרו הגאון על הש"ס, ספר 'שדה יצחק' - אותו חיבר הגאון רבי **יצחק גויטע** זצ"ל. וכל המעיין בסיפור יגלה מבט חדש ומאיר: לפעמים, מזדמנת לנו הזדמנות לתמוך בעמלי התורה ואנו משתוקקים להיות שותפים בה - והמעכב בעדנו היא העובדה שאין לנו יכולות כספיות גדולות ואיננו מסוגלים לתרום סכומים גדולים ומשמעותיים כנדרש לסיפוק צרכי עולם התורה. אבל צריך לדעת שכל אחד מאתנו מסוגל להיחשב שותף ללומדי התורה, כי אצל הקב"ה העיקר הוא המעשה ולא התוצאה, וכשיהודי נותן כפי יכולתו ומעט יותר - להחזקת התורה, ומבטא את רצונו הטהור ומסירות נפשו למען התורה, בזה גופא הוא מתחבר לתורה וזוכה לכל הברכות שהובטחו ל"סמכין דאורייתא".

* * *

היה זה בעיצומו של עוד מסע חובק עולם, אותו ערך הרה"ג רבי **אלחנן ויסבורד** שליט"א, לצורך החזקת רשת הכוללים

'ששכר באוהליך' שבראשותו. ביום מן הימים, לאחר ששוחח עם גביר אחד וביקשו להיות שותף בהחזקת התורה, ביקש ממנו הגביר טובה קטנה: "תעשה לי טובה", ביקש הגביר, "בשובך לארץ, תסור בבקשה אל ראש הישיבה הגאון רבי **אהרן לייב שטיינמן** זצ"ל ובקש את ברכתו להצלחת מניותיה של חברה פלונית, בה השקעתי זה עתה סכום עתק - ארבע מאות אלף דולר..." - ביקש הגביר, והרב ויסבורד נענה בשמחה.

בשובו לארץ, כפי שהבטיח, שם פעמיו לביתו של ראש הישיבה, ופרש את בקשת הגביר.

ראש הישיבה לא השתהה אף רגע, והשיב מיד: "צא ואמור לו, כי אם הוא חפץ שהמניות תצלחנה - כדאי לו להכניס שותף בעסק, ולהשקיע מחצית הסכום - 200,000 דולר בעולם התורה, כדי שבורא עולם יכנס כשותף בעסק שלו..."

נבוך ותמה, אך אמון על העברת דברי ראש הישיבה ככתבם וכלשונם, התקשר הרב ויסבורד לארצות הברית, ובישר לגביר על תשובת ראש הישיבה. הגביר חפץ מאוד לתמוך בלומדי התורה, אך לא העלה על דעתו להשקיע ב'שותף' בעסק סכום כה גדול... הוא מיהר להתחמק מההוראה הישירה, והמשיך בסדר יומו...

חלפו מספר שבועות, אך לצערו ולדאבון לבו, ערך המניה צנח בחמישים אחוז! ארבע מאות אלף הדולרים שהושקעו במניות הללו, הפכו למאתיים אלף בלבד, והגביר פקר ידיו ב"יאוש, מאוכזב ועצבני. הוא שב ושלח את הרב ויסבורד לבקש ברכה למענו מראש הישיבה, אך ראש הישיבה השיב באותה מטבע לשון: "לך תגיד לו להכניס את התורה כשותפה בעסק. שיתרום עכשיו חמישים אחוז מהנותר - מאה אלף דולר להחזקת התורה, ואז יראה ברכה!"

אלא שהגביר עדיין התקשה לעכל את ההוראה. הן כבר הפסיד מאתיים אלף דולר בעסק הביש הזה, ואיך יוכל לתרום עוד מאה אלף? הוא שב והמתין להתפתחויות הכלכליות, שהניבו עבורו בשורה רעה במיוחד: ערך המניה צנח שוב בחמישים אחוז, ומהשקעתו האגדית בת ה- 400,000 דולר, לא נותר אלא מאה אלף דולר עלובים...

הפעם הוא ממש נלחץ, ושב ושלח את הרב ויסבורד לבקש עצה מראש הישיבה. ראש הישיבה לא הופתע מהמידע, ושב ואמר בביטחון: "תתקשר אליו ותגיד לו, שעוד לא מאוחר להציל את המצב. עדיין הוא יכול לתרום חמישים אחוז מהנותר - כחמישים אלף דולר להחזקת התורה, ולהכניס את התורה כשותף. אם התורה תהיה שותפה בעסק - הוא ירוויח פי מאה!" - בירך ראש הישיבה...

הפעם, כשמוע הגביר את התשובה, לא השתהה עוד. על אתר העביר בהעברה בנקאית חמישים אלף דולר, היישר לחשבונם של עמלי התורה.

מה ההבדל בין עני לעשיר? עני לא יכול להחזיק בבנק אפילו שבוע, מרוויח משהו... ומיד לפה – מרוויח משהו ותיכף קונה לחמנייה, אבל עשיר יכול להחזיק בבנק.

בנובהרדוק היו אומרים ככה, פעם שאלו את רוטשילד: "מאיפה נעשית עשיר?" אמר להם: "אני קניתי ביוקר ומכרתי בזול". הסתכלו עליו – מטורף?! לקנות ביוקר ולמכור בזול?! – מפסידים! אמר: "אני אסביר לכם: בפולניה בקיץ היו כל הפירות והירקות בזיל הזול - בקיץ מחירו של שק שלם של תפוזים היה עולה חצי רובל ובחורף לפני הפסח היה התפוז א ביוקר. כשכולם קנו בחצי שקל בקיץ, רוטשילד הכריז שהוא מוכן לקנות בחמישים וחמשה גרוש. אז כמובן שכולם רצו למכור דווקא לו, כי הוא קנה ביוקר בשעה שכולם שילמו חצי רובל". הוא החזיק את הסחורה עד פסח ובפסח כולם מכרו בעשר רובל שק והוא מכר בתשע. רובל פחות ממה שאנשים אחרים מכרו. ושוב, כולם באו לקנות דווקא אצלו. נו... אז באמת הוא קנה ביוקר ומכר בזול... ונעשה עשיר...

החכמה היא להחזיק את זה. אצלנו על המקום מוכרים. אל תמכור! תשמור! יבואו ימים שתצטרך את זה. רחל אמנו בעבור הסימנים - היא קיבלה - "מנעי קולך מבכי... ושבנו בנים לגבולם". מה שהאבות והאמהות לא קיבלו... זה הפירוש - רחל ידעה מתי למכור. אנחנו אנשים קטנים, רוצים הכל במזומן...

בנובהרדוק היו עושים צחוק מזה וסיפרו שהיה יהודי אחד רודף כבוד שהיה סקרן לדעת ועניין אותו איזה הספד יעשו עליו... באופן כללי בחייו היה זהיר בהרבה דברים, בסה"כ יהודי טוב. אחת מהחומרות שלו היתה להיזהר שלא לאכול כרוב בכלל, מחשש תולעים.

היהודי הזה לא יכול היה לעמוד מפני רדיפת הכבוד שלו ויום אחד אמר לאשתו: "אני אעשה את עצמי מת לכמה שעות - תתחיל הלוויה שלי וההספדים וכו' וכשיגיעו לפני הקבר, ברגע האחרון אני אתעורר, אגיד להם שבסך הכל התעלפתי..."

בקיצור, הוא עשה את זה, תלו מודעות, אמרו עליו הספדים היה צדיק וכו', ומתחת לסדין והטלית הוא חיך... והנה הוא שומע שהסתיימו ההספדים ו... אף אחד לא הזכיר את הכרוב! ה'נפטר' לא יכול היה להתאפק... וצעקה עמומה נשמעה מהמיטה: "רגע אחד! הכרוב! מה עם הכרוב?...". ככה דיברו בנובהרדוק... אוי... למה כל דבר צריך להגיד ולספר, מה אכפת לך שיישאר ב'בנק'...!?

אומרים על ר' עקיבא איגר שאמר: "יש לי חידושים שאותם אני אומר לפני כסא הכבוד!" אני לא יודע אם הוא כותב את זה בספרו או שהוא אמר את זה, אבל איך שלא יהיה כוונתו לומר: תשאיר גם בשביל עצמך משהו, לא צריך למכור את הכל!

[מתוך 'מגיד דבריו ליעקב']

והנה, כעבור זמן, בשל התפתחות מפתיעה בכלכלה העולמית, החלה המניה לעלות ולזנק, שוברת את השיאים של עצמה בכל יום מחדש... כעבור כמה שנים, התקשר הגביר אל הרב ויסבורד כדי להודיע: "ההבטחה התקיימה במלואה, עד הסנט האחרון! המניות ששווין אז היה חמישים אלף דולר - התייצבו היום על מחיר של 5 מיליון דולר (!!!), והיד עוד נטויה..."

סיפור זה, שקרה בזמננו וגיבוריו מעידים עליו כיום, זועק אף הוא: החזקת התורה אינה תרומה, גם אין טעם לעסוק בה ממקום של רחמים... זו שותפות אמיתית, איכותית, עוצמתית, מפתחת ומצמיחה! לכולנו יש כלכלה לנהל. לאחד יש עסק, לשני יש בית, לשלישי יש רק ארנק... לפעמים יש גם מינוס מעיק בבנק, או לחילופין - עסקת ענק שעתידה לוט בערפל. בכל המצבים האלו, הכנסת התורה כשותף בעסק, היא סגולה בטוחה המבטיחה פתיחת שערי שפע, כי עץ חיים היא ותומכיה מאושר!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב אשר קובלסקי]

הוא מְצַבֵּת קְבֵרַת רְיֹזֵל עַד הַיּוֹם (כה, כ)

בפרשת ויצא נאמר: 'וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים וכו', ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך, ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני'. שואל הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כששומעים את הפסוק הזה - יוצאים מהכלים, לאה אומרת לרחל: "המעט קחתך" - שרחל תגיד לה: "אני לקחתי לך את בעלך?! אני נתתי לך אותו! אם לא הייתי נותנת לך את הסימנים וכי היה יעקב אצלך?! איך את מדברת, ריבון העולמים!". ואילו רחל לא אומרת ללאה מילה...!?

אלא רחל ידעה שאם היתה מזכירה את ענין הסימנים - אמנם היא היתה מקבלת על המקום את הדודאים באותו היום, אבל בעוד אלף חמש מאות שנה, כשירמיהו הנביא העיר את כל האבות בזמן הגלות: אברהם, יצחק ויעקב, שרה, רבקה... וכולם צעקו: "ריבון העולמים, להיכן אתה לוקח את הבנים שלנו?!" - אומר להם הקב"ה: "הם חטאו". בא אברהם אבינו: "תשמע ריבוננו של עולם, תראה, אני עשיתי את זה ואת זה וכו'", אומר לו הקב"ה שזה לא מספיק. המדרש אומר שעם כל אחד מהאבות הקב"ה הסתדר והראה לו שמגיעה להם הגלות. פתאום - קול ברמה נשמע! באה רחל ואמרה: "רבש"ע, להיכן אתה לוקח את הבנים שלי?". אמר לה הקב"ה: "הם חטאו". אמרה רחל: "ריבון העולמים, תעשה לפנים משורת הדין כמו שאני עשיתי, מסרתי את הסימנים לאחותי". ואז עונה לה הקב"ה: "בשבילך רחל - מנעי קולך מבכי - ושבנו בנים לגבולם". היא ידעה מתי למכור את זה... מה אני משוגעת?! למכור מצווה כזאת בשביל דודאים...? איי, זה הפרש של אלף וחמש מאות שנה. זה הכוח שלה - להחזיק ב'בנק'. זה הכוח.